

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited and the license is stated.

Introduktion till temat Det vardagliga lärarskapet

Åse Nygren, Blekinge Tekniska Högskola

Varje gång jag möter studenter fylls jag av förväntan och energi. Att väcka kreativitet och förmedla kunskap känns lika meningsfullt idag som för över 30 år sedan, när jag stod i klassrummet för första gången. Men lärarskapet har alltid inneburit utmaningar – idag fler än någonsin.

I högre utbildning rör vi oss mellan fysiska, digitala och hybrida miljöer. Generativ AI (GenAI) är den mest omvälvande förändringen just nu. Oavsett om vi ser den som hot eller möjlighet är den här för att stanna. Studenterna använder redan AI för brainstorming, exempel och snabb återkoppling. Genom att låta dem kritiskt granska och förbättra AI-texter tillsammans tränar vi källkritik, eget tänkande och etik – och rustar dem för ett arbetsliv där AI är en självklar kollega. Denna utveckling gör inkluderande undervisning ännu viktigare. Med differentierade uppgifter, formativ bedömning och strukturerad peer review bygger vi gemenskap och låter alla röster höras. Det kräver planering, men skapar en respektfull, gemensam lärandemiljö där studenterna lär sig både ämnet och samarbete i mångfald. Genom att tydligare koppla kurser till verkliga samhällsproblem – hållbarhet, digital transformation och AI-etik – ökar motivationen markant. Studenterna ser varför deras kunskap behövs, och den insikten ger oss alla ett starkare syfte.

Det vardagliga lärarskapet är intensivt och ibland utmattande, men framför allt inspirerande. När en student kopplar teori till verklighet, när en tyst röst blommar ut eller när vi tillsammans navigerar AI – då formar vi något stort. Utmaningarna är gnistor som tänder innovation. Jag tror att vi står inför en av de mest spännande perioderna i högre

utbildningens historia. Tillsammans kan vi göra GenAI till en demokratiserande kraft, inkludering till en styrka och kunskapen relevant för samhällets behov.

I detta nummer delar kollegor med sig av hur de navigerar vardagliga utmaningar och möjligheter i högre utbildning. Charlotte Romare och Anna Manneklint berättar om ett examinationsupplägg där studenterna själva skapar tentamensfrågor med hjälp av GenAI, faktagranskar dem och sedan examineras på dem – ett sätt att både stärka lärandet och träna ansvarsfull AI-användning inför yrkeslivet. Anna-Karin Edberg m.fl. beskriver hur personcentrering kan vävas in som en gemensam värdegrund i hela verksamheten, från möten med studenter till forskning och framtida yrkesutövning, för att skapa en mer relationell och humanistisk pedagogik. Joachim Liedtke lyfter fram hur genomtänkt multimedial design – mindre text, starka bilder och strategiska animationer – kan väcka engagemang och underlätta förståelse, precis som en vackert upplagd måltid höjer aptiten. Mattias Nilsson Sjöberg utmanar normer kring funktionsnedsättning och NAIS-anpassningar, och föreslår istället mer generella, inkluderande lösningar som minskar stigmatisering och öppnar för en levande, relationell pedagogik där vi möter varandra bortom kategorier. Christel Persson, Johan Landgren och Johan Blomgren diskuterar vikten av kollegial utveckling för studenters akademiska och professionella litteracitet i en miljöstrategisk kontext. Slutligen frågar sig Charlotte Sennersten och Kamilla Klonowska hur vi säkerställer att studenterna inte bara producerar stora mängder text, utan också utvecklar verklig förståelse, analytisk förmåga och självständigt tänkande i tider av AI och stora språkmodeller.

Hur använder du själv GenAI för att lyfta – inte ersätta – lärandet? Hur skapar du rum där alla röster blir hörda?

Om författaren

Åse Nygren är lektor i högskolepedagogik och pedagogisk utvecklare vid Blekinge Tekniska Högskola och gästlärare vid Malmö universitet.

Kontakt: ase.nygren@bth.se. ORCID: 0009-0007-1284-2677.